

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

CARTA DE LA CIUTADANIA DE LLEIDA

DRETS, DEURES I COMPROMISOS

carta de la iutadania

ÍNDEX

Preàmbul	3
I . Títol Preliminar	4
Capítol I. Valors i principis generals	4
Capítol II. Aplicació de la Carta	5
Títol II. Drets, deures i compromisos	5
Capítol I. Àmbit de democràcia i participació	5
Capítol II. Àmbit econòmic i social	7
Capítol III. Àmbit de la cultura i la llengua	9
Capítol IV. Àmbit del lleure i l'esport	10
Capítol V. Àmbit del medi ambient	11
Capítol VI. Àmbit de la seguretat	13
Capítol VII. Àmbit dels serveis municipals	14
Capítol VIII. Àmbit de la informació	15
Títol III. Mecanismes de garantia	16
Capítol únic. Òrgans competents i funcions	16
Disposicions addicionals	17
Disposicions finals	17

PREÀMBUL

Lleida, com a espai de convivència , ha evolucionat profundament des de l'arribada de la democràcia a tot el país i per la globalització que afecta tot el món, propiciant els moviments migratoris i els nous models d'intercanvi cultural, econòmic i tecnològic.

La ciutat és el marc on s'aprèn el veritable exercici de la ciutadania: s'aprèn i s'experimenta amb la família, amb els veïns, a la feina, a l'escola, a la ciutat, i sempre a través de l'exercici diari dels nostres drets i llibertats. La ciutat ha de ser el marc on els ciutadans i ciutadanes trobin garantits els drets fonamentals i les llibertats públiques reconegudes en la Declaració Universal dels Drets Humans, en la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat i en la resta de la legislació vigent.

Lleida, com a ciutat educadora, defensa i promou la cultura de la pau i fa seu l'article 1 de la Declaració i Pla d'Acció per una Cultura de la Pau, aprovada per les Nacions Unides el 13 de setembre de 1999, quan la descriu com a: *" ... conjunt de valors, actituds, tradicions, comportaments i estils de vida, basats en el respecte a la vida, la fi de la violència i la promoció i la pràctica de la no violència a través de l'educació, el diàleg i la cooperació, el respecte ple i la promoció de tots els Drets Humans i les llibertats fonamentals; el compromís en la solució pacífica dels conflictes; els esforços per satisfer les necessitats de desenvolupament i la protecció del medi ambient de les generacions presents i futures; la promoció del dret al desenvolupament; el foment de la igualtat de drets i oportunitats d'homes i de dones; el respecte i foment del dret de totes les persones a la llibertat de expressió, opinió i informació; l'adhesió als principis de llibertat, justícia, democràcia, tolerància, solidaritat, cooperació, pluralisme, diversitat cultural i diàleg, entès a tots els nivells de la societat i entre les nacions."*

És en aquest marc que es vol que la Carta de la Ciutadania de Lleida sigui un pacte cívic entre els ciutadanes i ciutadans, i La Paeria: la ciutadania com a objecte i subjecte de drets i deures i la Paeria amb el compromís de garantir-los.

Aquest pacte cívic reforça l'exercici d'una ciutadania lliure, crítica i participativa en la vida democràtica, amb la implicació en la cultura pròpia i el respecte a la diversitat, amb drets, amb deures i amb els

Ajuntament de Lleida

compromisos de la Paeria, i en base als àmbits que recull la pròpia Carta: l'econòmic i social, el de la cultura i el lleure, el del medi ambient, el de la seguretat i el de la informació. Un pacte cívic amb vocació de fomentar el sentiment d'estima vers la ciutat i bastir els fonaments d'un projecte comú.

La Carta vol ser una eina de divulgació pedagògica i de promoció i defensa dels drets, deures i compromisos que fonamenten la convivència i la cohesió social, origen i futur de les ciutats.

Si tothom participa en fer-la efectiva, la Carta de la Ciutadania de Lleida farà un servei inestimable a les generacions actuals i futures de lleidatans i lleidatanes.

I. TÍTOL PRELIMINAR

CAPÍTOL I. VALORS I PRINCIPIS GENERALS

Article 1. La dignitat de l'ésser humà, la seva integritat i el seu desenvolupament són la base de la llibertat, de la justícia i de l'equitat i constitueixen els valors i principis fonamentals que han de ser garantits i promoguts per la ciutadania i pels poders públics de Lleida.

Article 2. La diversitat cultural, religiosa, ètnica i lingüística es considera un valor per a la ciutadania i, en conseqüència, de preservació necessària.

Article 3. La participació ciutadana en la presa de decisions col·lectiva enforteix el municipi de Lleida com a espai de democràcia.

Article 4. La protecció del medi ambient i la sostenibilitat han de guiar el desenvolupament urbà i econòmic per tal d'afavorir la qualitat de vida i preservar el benestar de les generacions actuals i futures.

Article 5. La preservació del patrimoni històric, lingüístic, cultural, arquitectònic, artístic i immaterial, així com la preservació de la cultura popular, les tradicions i els costums de la ciutat, contribueixen a crear un imaginari col·lectiu comú.

Ajuntament de Lleida

Article 6. La llengua pròpia de Lleida és el català. El català és la llengua d'integració i de cohesió social. El seu coneixement pel conjunt de la població afavoreix la igualtat d'oportunitats a tota la ciutadania.

Article 7. La solidaritat és la que fa possible la cohesió social i la superació de les situacions de pobresa i exclusió que vulneren els valors de justícia i equitat.

Article 8. La informació plural i veraç és un bé públic. La ciutadania gaudeix de la llibertat d'opinió i de la llibertat de comunicar i de rebre informació dels organismes públics en tot allò que pertoca a la vida política, social, econòmica, cultural i administrativa local.

CAPÍTOL II. APLICACIÓ DE LA CARTA

Article 9. .- La present Carta vincula tota la ciutadania de Lleida i la Paeria. En el marc de la present Carta, s'entén per ciutadana i ciutadà la persona que viu al municipi de Lleida.

Article 10. L'àmbit d'aplicació de la Carta és el terme Municipal de Lleida.

TÍTOL II. DRETS, DEURES I COMPROMISOS

CAPÍTOL I. ÀMBIT DE DEMOCRÀCIA I PARTICIPACIÓ

Article 11. Drets.

1. Les ciutadanes i els ciutadans tenen el dret a participar de la vida democràtica de la ciutat de forma igualitària i plural.

2. Tothom té el dret a expressar i comunicar la seva opinió sobre temes ciutadans.

3. La ciutadania té dret a ser consultada i a participar, individualment o col·lectiva, en la presa de decisions que li afectin.

Ajuntament de Lleida

Article 12. Deures.

- 1.-** Exercir el seu dret de vot.
- 2.-** Participar en els diferents processos informatius i participatius que s'impulsin des del municipi.
- 3.-** Participar en els afers públics de la ciutat.
- 4.-** Exercir el dret de reunió, associació i manifestació d'acord amb la llei i les normatives locals.
- 5.-** Respectar l'exercici de la llibertat d'expressió de la ciutadania.
- 6.-** Col·laborar amb La Paeria en la difusió de la Carta de la Ciutadania.
- 7.-** Col·laborar amb l'Administració Municipal en la promoció del civisme i la convivència
- 8.-** No discriminar per raó d'origen, ètnia, religió i gènere, i respectar la diversitat.

Article 13. Compromisos.

Amb la finalitat d'aprofundir en la democràcia i la participació la Paeria es compromet davant la ciutadania a:

- a)** Promoure la seva participació en afers locals, més enllà dels processos electorals periòdics.
- b)** Defensar en les instàncies i òrgans de govern corresponents la progressiva ampliació del dret d'elegir i de ser elegit en l'àmbit municipal a totes les ciutadanes i ciutadans.
- c)** Portar a terme una gestió transparent que li faciliti l'accés a la informació.
- d)** Promoure els valors cívics i democràtics i fomentar la vida associativa com a expressió d'una ciutadania activa.
- e)** Facilitar el dret d'associació i de reunió.

Ajuntament de Lleida

- f)** Promoure la preservació de la llibertat, la lluita per la igualtat i la persecució de tota discriminació per raó d'origen, ètnia o religió.
- g)** Promoure la igualtat per raó de gènere tant en l'àmbit privat com en el si de La Paeria.
- g)** Incentivar una democràcia cada cop més paritària afavorint la presència de la dona en els òrgans de representació.
- h)** Garantir la llibertat d'expressió i la seva protecció.
- i)** Procurar que els col·lectius més vulnerables siguin tinguts en compte a l'hora de prendre les decisions polítiques.
- j)** Fomentar i ajudar el voluntariat.
- k)** Fomentar el diàleg amb i entre les institucions ,entitats ciutadanes, agents socials i comunitats religioses més representatives.
- l)** Fomentar el treball en xarxa en tots els nivells.
- m)** Promoure la mediació com a eina de gestió pacífica dels conflictes sorgits dins de la nostra comunitat.

CAPÍTOL II. ÀMBIT ECONÒMIC I SOCIAL

Article 14. Drets.

Totes les persones que viuen a Lleida tenen dret a l'educació, a la salut, als serveis socials, al treball, a un habitatge digne i, en general, el dret d'accés als serveis públics que proveeixen de protecció social.

Article 15. Deures.

1.- La societat lleidatana ha de cooperar en l'àmbit municipal en la creació de recursos, projectes i serveis per afavorir l'aplicació dels drets econòmics i socials.

Ajuntament de Lleida

- 2.- Col·laborar amb els serveis públics per millorar el seu funcionament.
- 3.- Col·laborar en el desenvolupament econòmic i social de Lleida.
- 4.- Vetllar, informar i denunciar aquelles situacions d'assetjament social que vulneren els drets econòmics i socials bàsics.
- 5.- Acomplir amb el pagament dels impostos i altres obligacions fiscals que són la base dels serveis públics.

Article 16. Compromisos.

Amb la finalitat de garantir els drets econòmics i socials, la Paeria es compromet a:

- a) Desenvolupar polítiques socials que afavoreixin la inclusió, incidint en els sectors més desfavorits de la població.
- b) Afavorir l'obtenció de les prestacions de serveis socials necessàries per assegurar que tots els ciutadans disposin d'unes condicions dignes de vida.
- c) Aplicar mesures que facilitin l'accés a un habitatge digne, especialment als sectors de població més vulnerables vetllant perquè no es donin situacions d'assetjament
- d) Col·laborar amb els agents socials i altres institucions públiques en el desenvolupament de mecanismes per garantir la igualtat de dones i homes en el treball i per impedir qualsevol tipus de discriminació per motius d'origen, gènere, edat o capacitat.
- d) Facilitar els mitjans d'accés a l'educació escolar dels infants i dels joves i fomentar la formació permanent dels adults.
- e) Contribuir a fer efectiu el dret al treball amb polítiques actives de creació d'ocupació, de concertació d'oferta i de demanda de treball i promovent programes de reciclatge i requalificació professional.
- f) Facilitar els instruments necessaris per a la conciliació de la vida laboral amb la vida familiar i personal.

Ajuntament de Lleida

- g)** Promoure polítiques de prevenció de la salut.
- h)** Promoure, al costat de les polítiques i espais específics per a cada sector econòmic o social, polítiques i espais intergeneracionals, interculturals i interreligiosos.
- i)** Introduir clàusules de Responsabilitat Social Empresarial (RSE) als contractes municipals i promoure-les entre els agents econòmics i socials.
- j)** Procurar que la planificació urbanística de la ciutat tendeixi a la connexió entre els barris i a la igualtat en serveis i equipaments públics, afavorint la cohesió social.
- k)** Facilitar l'accés als espais esportius i culturals dels centres escolars i col·laborar amb d'altres Administracions a fer efectiva l'educació dels infants i joves.

CAPÍTOL III. ÀMBIT DE LA CULTURA I LA LLENGUA

Article 17. Drets.

- 1.** Les ciutadanes i els ciutadans tenen dret a la cultura en totes les seves manifestacions. Tenen dret a accedir-hi, a crear-ne i a divulgar-la en condicions de llibertat i d'igualtat.
- 2.** Tothom té el dret a preservar i a desenvolupar la seva identitat cultural, sempre que no atempti contra algun dels valors i principis esmentats en aquesta mateixa Carta.
- 3.** Tothom és subjecte de drets lingüístics i té dret a l'aprenentatge i al manteniment de la seva llengua a Lleida, sent la llengua catalana la llengua d'integració i cohesió social.

Article 18. Deures.

- 1.-** Respectar el patrimoni cultural, històric, arquitectònic, artístic i immaterial de Lleida i col·laborar amb La Paeria en la seva preservació.

Ajuntament de Lleida

2.- Participar de la cultura en totes les seves manifestacions i contribuir al reconeixement i respecte de la diversitat cultural i lingüística de la ciutat.

Article 19. Compromisos.

La Paeria, amb la finalitat de fer efectius els drets de les ciutadanes i els ciutadans en l'àmbit de la cultura, es compromet a:

- a)** Preservar i protegir el patrimoni cultural, històric, arquitectònic, immaterial i artístic de la ciutat, així com la cultura popular i tradicional catalana.
- b)** Divulgar, més enllà de l'àmbit escolar, els productes culturals i les persones que han excel·lit en algun camp del saber.
- c)** Garantir l'accés a la cultura amb igualtat i proporcionar els espais adequats per a la creació i difusió de l'activitat cultural.
- d)** Fomentar prioritàriament l'ús de la llengua catalana, patrimoni de la ciutat.
- e)** Promoure la creativitat cultural i el diàleg entre cultures i preservar la diversitat cultural i lingüística de la ciutat.
- f)** Promoure l'aprenentatge per part de tota la ciutadania de les dues llengües cooficials.
- g)** Afavorir la corresponent traducció en llengua de signes o en braille per a les persones sordes o cegues.
- h)** Institucionalitzar un diàleg permanent amb les associacions culturals més representatives de la ciutat per coordinar i prioritzar polítiques i espais culturals.
- i)** Fer de les places, carrers i espais públics de la ciutat una eina pedagògica de divulgació cultural.

Ajuntament de Lleida

CAPÍTOL IV. ÀMBIT DEL LLEURE I L'ESPORT

Article 20. Drets.

Els habitants de Lleida tenen el dret al lleure i a la pràctica de l'esport, i el de disposar dels equipaments i instal·lacions adients que la facin possible

Article 21. Deures

- 1.-** Gaudir cívicament del temps lliure i de la pràctica de l'esport respectant el descans del veïnat.
- 2.-** Vetllar pel manteniment dels equipaments municipals, tot respectant les normes que regulin el seu funcionament.

Article 22. Compromisos.

La Paeria, amb la finalitat de fer efectius els drets de les ciutadanes i els ciutadans en l'àmbit del lleure i l'esport, es compromet a:

- a)** Garantir la disponibilitat de places i parcs per al lleure a tota la ciutat i oferir a la ciutadania els equipaments adients per al gaudi del temps lliure i per a la pràctica de l'esport.
- b)** Fer que els espais lúdics i esportius siguin accessibles a tothom sense cap discriminació i vagin acompanyats de les mesures necessàries per garantir la seguretat de tots els usuaris, amb especial atenció als espais freqüentats pels infants.

CAPÍTOL V. ÀMBIT DEL MEDI AMBIENT

Article 23. Drets.

Les ciutadanes i els ciutadans tenen dret a un medi ambient sa, a una ciutat habitable a fi de garantir un desenvolupament sostenible, i a la conservació de l'entorn per al gaudi de les generacions presents i futures.

Ajuntament de Lleida

Article 24. Deures.

- 1.- És un deure de la ciutadania tenir cura del medi ambient i col·laborar amb les institucions en la seva preservació.
- 2.- Fer un ús responsable de l'aigua i de les energies.
- 3.- Servir-se prioritàriament del transport públic.
- 4.- No generar sorolls ni impacte lumínic que pugui molestar els conciutadans.
- 5.- Tenir cura de no generar emissions ambientals que puguin afectar la conservació de l'entorn.
- 6.- Es comprometen, en col·laboració amb l'Administració, a seleccionar, reduir i reciclar els residus.
- 7.- Preservar els espais verds d'ús públic de la ciutat.
- 8.- Respectar la personalitat específica de l'horta de Lleida.

Article 25. Compromisos.

La Paeria, amb la finalitat de fer efectius els drets de les ciutadanes i els ciutadans en l'àmbit del medi ambient, es compromet a:

- a) Promoure polítiques de protecció del medi ambient en prevenció de la seva contaminació i deteriorament, d'estalvi d'energia i aigua, i de reciclatge dels residus.
- b) Promoure polítiques actives d'eradicació de la contaminació acústica i lumínica.
- c) Afavorir l'ús del transport públic i del transport privat sostenible.
- d) Protegir les zones verdes de la ciutat, i crear-ne de noves.
- e) Protegir l'horta de Lleida com un espai humà, natural i cultural singular d'especial importància per a la ciutat.
- f) Prioritzar un urbanisme harmònic i respectuós amb el seu entorn.

CAPÍTOL VI. ÀMBIT DE LA SEURETAT

Article 26. Drets.

Les ciutadanes i els ciutadans de Lleida tenen dret a la seguretat i a la llibertat de circular i passejar per la ciutat sense que sigui pertorbada la seva tranquil·litat.

Article 27. Deures.

1.- Col·laborar amb els poders públics municipals per tal de garantir la seguretat dels ciutadans informant i posant en coneixement de les autoritats allò que la posi en perill.

2.- Respectar les normes de circulació per tal de garantir la seguretat viària.

Article 28. Compromisos.

La Paeria, amb la finalitat de fer efectius els drets de les ciutadanes i els ciutadans en l'àmbit de la seguretat, es compromet a:

- a)** Adoptar mesures que afavoreixin la seguretat de tothom.
- b)** Promoure polítiques preventives de seguretat, especialment les dirigides als infants.
- c)** Vetllar per la integritat física de les persones i dels béns i per tal que sigui sempre possible la circulació lliure i tranquil·la de la gent.
- d)** Promoure mecanismes perquè la guàrdia urbana sigui present en cada barri o sector de la ciutat i faci també les funcions de policia de convivència.

CAPÍTOL VII. ÀMBIT DELS SERVEIS MUNICIPALS

Article 29. Drets.

Les ciutadanes i els ciutadans tenen el dret a una atenció adequada i a uns serveis municipals de qualitat, eficaços i accessibles, que es duguin a terme des d'una gestió transparent i que no comportin cap mena de discriminació.

Article 30. Deures.

1.- Col·laborar amb l'Administració Municipal en fer possible un bon funcionament dels seus serveis.

2.- Tenir cura especial dels béns de domini públic i ajudar en el manteniment de la ciutat.

Article 31. Compromisos.

La Paeria, amb la finalitat de fer efectius els drets de les ciutadanes i els ciutadans a uns serveis municipals de qualitat, es compromet a:

- a)** Treballar per millorar, simplificar, agilitar i apropar als ciutadans el funcionament i els tràmits de l'administració local fomentant la transparència en tots els àmbits de la gestió pública local de manera competent, no discriminatòria i amb vocació de satisfer les necessitats de la ciutadania.
- b)** Mantenir nets els espais públics , i el mobiliari urbà net i en bon estat.
- c)** Eliminar qualsevol barrera arquitectònica i de qualsevol altra naturalesa en l'accés als edificis públics i als serveis que des de La Paeria s'ofereixin.
- d)** Vetllar perquè en els processos de selecció dels seus treballadors, com en aquells de les empreses que tinguin contractes amb La Paeria, se segueixin criteris de professionalitat i actitud de servei, amb prou informació pública i transparència, i amb el deure de lliurar-la a qualsevol que la sol·liciti.

Ajuntament de Lleida

- e) Fomentar l'aprenentatge de la ciutadania en les noves tecnologies, incidint en la formació dels sectors de població menys afavorits. Facilitar l'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics.

CAPÍTOL VIII. ÀMBIT DE LA INFORMACIÓ

Article 32. Drets.

1.-Les ciutadanes i els ciutadans tenen el dret a ser informats sobre els aspectes públics relacionats amb la vida política, social, econòmica, cultural i administrativa de la ciutat. Els únics límits són el respecte a la vida privada de les persones, a les dades de caràcter personal i a la protecció de la infància.

Article 33. Deures.

1.-La ciutadania ha de procurar estar informada per poder participar activament en la vida municipal, a més de contribuir en la difusió dels aspectes de la mateixa que siguin d'interès general.

2.-Els mitjans de comunicació locals han de vetllar per oferir a la ciutadania una informació veraç, plural i d'interès públic i afavorir amb les seves informacions la cohesió de la ciutat.

3.-Contribuir a difondre les propostes que contribueixin al progrés ciutadà.

Article 34. Compromisos.

La Paeria, amb la finalitat de fer efectius el dret de les ciutadanes i ciutadans a la informació, es compromet a:

- a) Oferir a la ciutadania tota la informació que els afecti, d'una manera accessible, eficaç i transparent.
- b) Oferir tots els mitjans que estan al seu abast per tal que la informació arribi a tothom en un termini raonable.

Ajuntament de Lleida

- c) Vetllar, dins de les seves possibilitats, perquè la ciutat disposi de mitjans de comunicació plurals per assegurar la llibertat d'expressió.

TÍTOL III. MECANISMES DE GARANTIA

CAPÍTOL ÚNIC. ÒRGANS COMPETENTS I FUNCIONS.

Article 35. La Comissió de Salvaguarda dels drets de la ciutadania.

1.- La Comissió de Salvaguarda és constituirà en òrgan assessor de la Sindicatura de Greuges de La Paeria en aquelles matèries relacionades amb la Carta.

2. La Comissió estarà formada per ciutadans i ciutadanes de la societat civil lleidatana, valorant la seva trajectòria personal i els seus coneixements sobre la matèria i vetllant perquè sigui el més representativa possible.

3. La Comissió de Salvaguarda dels drets de la ciutadania recollirà totes les queixes que les ciutadanes i ciutadans presentin quan entenguin que un dels drets que els empara en base a la present Carta ha estat vulnerat i iniciarà d'ofici els expedients quan cregui que s'ha produït alguna vulneració del contingut de la present carta.

4. La Comissió de Salvaguarda impulsarà i vetllarà la divulgació i l'aplicació de la present Carta.

Article 36. El Síndic de Greuges de La Paeria

El Síndic de Greuges recollirà totes les queixes i els expedients d'ofici instruïts per part de la Comissió de Salvaguarda dels drets de la ciutadania i formularà les recomanacions que cregui oportunes, actuant sempre d'acord amb el reglament que regula el seu funcionament.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

PRIMERA. Els compromisos assumits en aquesta Carta són interpretats i sotmesos als límits que defineixen les competències de La Paeria i als recursos financers de què disposa.

SEGONA. La present Carta només podrà ser invocada davant el Síndic de Greuges de la ciutat i no serà fonament jurídic de cap recurs judicial ni podrà ser invocada en cap instància judicial.

DISPOSICIONS FINALS

PRIMERA. La Regidoria competent en Drets Civils presentarà al Ple de l'Ajuntament, en el termini de sis mesos des de l'aprovació de la present Carta, una proposta de reglament de la Comissió de Salvaguarda dels Drets de la Ciutadania que desenvolupi el marc normatiu en relació al nombre i nomenament dels seus components, i de les funcions a dur a terme.

SEGONA. La Carta serà convenientment divulgada entre tota la ciutadania. Ha de ser obligatòriament lliurada a les persones que s'empadronin a la ciutat de Lleida. Se'n poden fer versions adaptades per a àmbits concrets i versions en llengües diferents.

TERCERA. En el termini de quatre anys La Paeria valorarà l'acceptació entre la ciutadania de la Carta, la seva eficàcia a l'hora de garantir els drets enunciats i de compliment de les responsabilitats i d'ajustar l'activitat administrativa als compromisos assolits.